

X Ogólnopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV - VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych
w roku szkolnym 2022/2023



ETAP SZKOLNY

29 września 2022 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
 - a) pierwszy raz – w całości
 - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu, zapowiadając kolejny akapit
 - każde zdanie wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją, a następnie przeczytać to zdanie jeszcze raz w całości
 - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
 - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (pisanie dyktanda) nie może przekroczyć 45 minut.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy emocje.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów klas IV-VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Wielki „mały wiersz”

Czy wiecie, dlaczego Stefek Burczymucha okazał się tchórzem albo jak krasnoludki pomogły sierotce Marysi odzyskać gąski? Jeśli nie, zapytajcie dziadków, bo dla nich utwory Marii Konopnickiej były szkolnymi lekturami. Ta poetka jest też autorką szczególnego wiersza zatytułowanego „Rota”, który od ponad wieku znają starsi i młodszy Polacy.

Dedykowała ów utwór walczącym z germanizacją mieszkańcom zaboru pruskiego. W 1910 r. do słów „Roty” skomponował muzykę Feliks Nowowiejski. Pieśń zaśpiewali polscy chórzycy dla tysięcy rodaków ze wszystkich trzech zaborów podczas uroczystości odsłonięcia pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie. Szybko trafiła pod wiejskie strzechy. Upodobali ją sobie harcerze, znana była wśród Polonii.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę patriotyczna służba „małego wiersza”, jak nazwała „Rotę” autorka, trwała nadal. Często przekształcano tekst Konopnickiej, aby dopasować go do bieżącej sytuacji. Mieli swoją wersję „Roty” obrońcy Lwowa, powstańcy śląscy i wielkopolscy oraz uczestnicy wojny polsko-bolszewickiej.

Szczególnej wymowy pieśń nabrała w latach drugiej wojny światowej. Towarzyszyła polskim żołnierzom na wszystkich frontach, Polakom wywożonym na Syberię oraz młodzieży uczącej się na tajnych kompletach. Rozbrzmiewała też w ważnych momentach najnowszej historii, m.in. wśród strajkujących robotników w Gdańsku w 1980 r.

„Rota” stała się niemal drugim hymnem narodowym, a kolejne pokolenia darzą Marię Konopnicką nieprzemijającym szacunkiem. Na jej grobie, znajdującym się na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie, wciąż składane są świeże kwiaty.